

Õiguskantsler

Teie 09.04.2021 nr

Meie 17.05.2021 nr 6-1/210955/2103388

Veterinaartehniku elukutse

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole, kuna Te pole rahul, et 2014. aastal tehtud seadusemuudatusega kaotati veterinaarkorralduse seadusest veterinaartehniku amet, ning soovite, et see amet taastataks. Selgitasite, et õppisite veterinaarvelskri (-tehniku) eriala tehnikumis (lõpetasite [] a), kuid nüüd ei saa Te omandatud erialal töötada.

Mõistan Teie seisukohta, ent õiguskantsleril pole alust teha Riigikogule ettepanekut veterinaartehniku või -velskri ameti taastamiseks seaduses. Nõuded veterinaartegevustes osaleva spetsialisti haridusele ja tegevusele on aja jooksul muutunud. Riigikogu on otsustanud, et seadustes nimetatud veterinaartegevusi võib ühiskonna huvides iseseisvalt ja oma vastutusel teha üksnes kokkulepitud haridusnõuetele (akadeemiline kõrgharidus) vastav veterinaararst. Seda nõuet ei saa pidada meelevaldseks ega ülemääraseks. Veterinaararsti kõrval ja tema järelevalve all võib tegutseda muu haridustasemega veterinaarspetsialist, kelle ametinimetuseks võib ka tänapäeval kasutada veterinaartehniku nimetust.

1. Ehkki Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) § 29 lõike 1 kohaselt on Eesti kodanikul õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta, pole tegu absoluutse õigusega. See tähendab, et riigil on õigus kehtestada mõistlikke ja põhjendatud nõudeid näiteks arstide, õpetajate jt elukutsete esindajatele. Ka on riigil õigus neid nõudeid muuta, järgides PS §-st 10 tulenevat õiguspärase ootuse põhimõtet.

2. Pärast Euroopa Liiduga ühinemist peab Eesti järgima ka Euroopa Liidu õigustloovaid akte. Euroopa Liidu kodanike üks põhiõigusi on õigus töötada, pakkuda teenuseid või luua oma ettevõtte teises Euroopa Liidu või Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni riigis (Island, Norra, Liechtenstein, Šveits). Selleks et inimesed saaksid teises riigis töötada, peab inimese päritoluriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustama ka riik, kuhu tööle minnakse.

Euroopa Liidu liikmesriikides on erinevad kutsealad seadustega reguleeritud. See tähendab, et teatud hariduse või töökogemuse nõue võib olla kehtestatud seadusega. Nn reguleeritud kutse (ka

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

veterinaararsti kutse) puhul vajab välisriigi kutsekvalifikatsioon enne vaba juurdepääsu tööturule tunnustamist vastuvõtva liikmesriigi pädeva asutuse poolt.

Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise hõlbustamiseks on Euroopa Liidus vastu võetud [direktiiv](#) (2005/36/EÜ, kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta). Euroopa Liidu tasandil on määratud ka see, mida hõlmab veterinaararsti õpe ja mis oskused peavad olema veterinaararstil (vt direktiivi artikkel 38 veterinaararstide kohta, vt ka „[Arstiõppe, loomaarstiõppe, proviisoriõppe, hambaarstiõppe, ämmaemandaõppe, õeõppe, arhitektiõppe ja ehitusinseneriõppe raamnõuded](#)“). Eestis kehtivad veterinaartegevuses osalevate spetsialistide pädevus on kujundatud nii eelnimetatud direktiivi kui ka teisi veterinaartegevusele kohalduvaid Euroopa Liidu õigusakte silmas pidades (vt ka selgitusi Maaeluministeeriumi [kodulehel](#)).

3. [Veterinaarkorralduse seaduse](#) (VetKS) § 1 lõigetes 2 ja 3 on nimetatud veterinaartegevuse liigid, mille hulka kuulub ka veterinaarpraksis. Veterinaarpraksisega tegelemise õigus on veterinaararstil (VetKS § 1 lg 3¹), kellel peab olema vastav kutsetegevuse luba (VetKS § 1 lg 3²). Lisaks VetKS-le on üksnes veterinaararstile antud pädevus kirja pandud [loomatauditõrje seaduses](#), [loomakaitse seaduses](#), [ravimiseaduses](#). Kokkuvõtvalt võib öelda, et Eestis on kujundatud veterinaartegevuse süsteem, kus iseseisev pädevus ja vastutus on vastava haridusega veterinaararstil.

4. Seadusega pole välistatud, et veterinaararsti kõrval ja tema järelevalve all ei võiks veterinaartegevustes (sh veterinaarpraksises) osaleda ka muu spetsialist. Seega, kuigi keskeriharidusega veterinaarvelskreid (või -tehnikuid) enam Eestis ette ei valmistata ja seadus neile iseseisvat tegevuspädevust ei anna, on kunagi vastava hariduse omandanud inimestel siiski võimalus veterinaararsti järelevalve all ja tema vastutusel veterinaarvaldkonnas töötada. Soovi korral saab omandada loomaarsti abilise kutse. [Kutsestandardis](#) sätestatud töö kirjelduse järgi on loomaarsti abilise peamised tööülesanded loomadele diagnostiliste protseduuride tegemine, loomade hooldamine ning raviprotseduuride tegemine loomaarsti antud juhiste kohaselt ja vastutusel.

5. Ehkki [kuni 1.07.2014 kehtis](#) VetKS § 28, mis sätestas veterinaartehniku tegevuse, siis ka selle sätte lõike 1 järgi osales veterinaartehnik veterinaarpraksises veterinaararsti juhendamisel ja vastutusel ning lõikes 2 olid nimetatud tegevused, mis olid veterinaartehnikul veterinaartenuse osutamisel keelatud. Niisiis polnud veterinaartehnikul ka kehtetuks tunnistatud sätte kohaselt iseseisvat tegevuspädevust ja veterinaartehniku tegelik töö sisu sõltus – nagu praegugi – suuresti veterinaararsti usaldusest oma abilise (veterinaartehniku) vastu.

6. Nende muudatuste alguseks võib pidada pärast taasiseseisvumist 1991. aastal toimunud suuremaid muudatusi Eesti haridussüsteemis. Haridussüsteem peab vastama tänapäeva nõuetele ning muudatuste tegemine on mõistetav ja põhiseadusega lubatud. Muu hulgas kaotati või kujundati 1990. aastatel ümber ka keskeriharidusega veterinaarspetsialiste koolitanud õppeasutused ning nende spetsialistide ettevalmistamine lõpetati. Seega poleks ka võimalik enam vajalikku täienduskoolitust pakkuda. Niisiis on veterinaartegevuses osalevate spetsialistide pädevust muudetud koos haridussüsteemi muutmisega juba pikema aja jooksul.

7. Ameti sisu ja ametialal tegutsevale inimesele seadusega antud õiguste ja kohustuste muutmine aja jooksul on paratamatu. Seda eriti valdkonnas, mille ohutuse suhtes on ühiskonnal väga kõrged ootused. Näiteks kunagi tegutsesid Eestis tervishoiuvaldkonnas keskeriharidusega velskrid, kuid sedagi ametit sellisel kujul enam ei ole. Põhiseaduse alusel ei saa nõuda, et teatud amet säiliks või et selle ameti esindaja pädevust seadustega ei muudetaks, kui ühiskonna arusaamad, vajadused ja ootused on muutunud.

Neil põhjustel leian, et veterinaartegevuse seaduses tehtud muudatused, mis ei näe ette veterinaartehniku tegevust, on põhiseadusega kooskõlas.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise